

Петро Кравченко, Ярослав Блоха

КРАВЧЕНКО Петро Анатолійович – доктор філософських наук, професор, декан історичного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Сфера наукових інтересів – соціальна філософія та філософія історії, проблеми сучасної політичної культури.

БЛОХА Ярослав Євгенійович – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Сфера наукових інтересів – історія української філософії, аксіологія.

З МИНУЛОГО І СЬОГОДЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Наукова діяльність студентів факультету

Протягом усього періоду існування на факультеті не переривається багаторічна традиція участі студентів під керівництвом викладачів у науково-дослідній роботі. Фундамент цієї традиції заклали перший викладач історії і географії Полтавського учительського інституту М.М. Тарасов, а згодом – відомі професори-історики Д. І. Багалій, І. Ф. Рибаків (перший декан тодішнього історико-філологічного факультету), О. М. Васильєва, Н. Ю. Мірза-Авакянц та інші.

У середині 20-х років в інституті здобував освіту майбутній директор інституту історії АН України О. К. Касименко. У довоєнні та повоєнні роки тут працювали випускники вузу доценти П. І. Шебінченко, С. О. Данішев, М. І. Малич. Уславили інститут його випускники, учителі історії, Герої Радянського Союзу А. І. Дробаха і П.І. Клепач.

У 1965 році було проведено перший інститутський конкурс на кращу дослідницьку роботу, в якому взяли участь і п'ять студентів-істориків. Переможцем конкурсу з гуманітарних наук став студент II курсу історико-філологічного факультету Л. Семергей.

У 1964-1966 роках практикувалося видання тез доповідей студентських наукових конференцій Полтавського педінституту. У 1966 р. понад 10 студентів-науковців історичного факультету опублікували висновки із своїх перших досліджень у галузі вітчизняної і всесвітньої історії.

Свідченням зростання рівня наукової роботи студентів-істориків у 60-і роки став факт участі членів студентського наукового товариства в

кількох всесоюзних і республіканських конференціях. Студент III курсу історичного факультету Ю. Жуков у 1967 р. посів III місце та отримав диплом лауреата Всесоюзної студентської наукової конференції, присвяченої п'ятдесятиріччю Жовтневої революції. На республіканській науково-теоретичній конференції з історії комсомолу (м. Одеса, квітень 1969 р.) студент О. Єрмак зробив повідомлення про підпільно-партизанський рух на Полтавщині в 1941-1943 роках.

У травні 1969 р. в Луганську проходила перша республіканська студентська конференція педвузів України з суспільних наук. Історичний факультет Полтавського пединституту там репрезентували 4 студенти. Перші місця у різних секціях тоді посіли студенти IV курсу О. Єрмак та М. Якименко, які представили роботи з історії партизанської війни з німецько-фашистськими загарбниками на Полтавщині і Сумщині (науковий керівник професор – А. С. Черевань).

У пошуках більш ефективних шляхів залучення студентів до науково-дослідної роботи кафедри історії СРСР і УРСР та загальної історії з початку 70-х років почали організовувати проблемні наукові гуртки. Як правило, гуртківці досліджували проблематику, споріднену з науковими інтересами своїх керівників. Значна частина студентів стала виконувати курсові роботи з використанням архівних матеріалів та педагогічного досвіду вчителів області. У 1972 р. чотири випускники історичного факультету – В. Савельєв, С. Юренко, О. Черній і Б. Морозко вперше успішно захистили дипломні роботи.

Протягом багатьох десятиліть науково-дослідна робота студентів здійснювалася в наукових гуртках при кафедрах. Діяло студентське наукове товариство. Але у 80-х роках в інституті основною ланкою науково-дослідної роботи студентів стало написання ними курсових і дипломних робіт. Усі студенти 3-5 курсів під керівництвом викладачів займаються пошуковою діяльністю у так званих проблемних групах по 6-10 чоловік.

Тематика наукових досліджень студентів актуальна. Вона охоплювала всі дисципліни, що викладалися на кафедрах, а також постійно пов'язувалася з історичним та географічним краєзнавством. Студенти працювали переважно над дослідженням синтетичного характеру, але немало

Студентська наукова конференція з нагоди 100-річчя професора А. С. Череваня. У президії учні вченого – професори М. А. Якименко, Г. Т. Капустян, доценти Н. К. Кочерга, О. П. Єрмак. Вересень 2006 р.

з них обирали і теми аналітичного напрямку. Десятки студентів, які досліджували теми з історії міст і сіл чи якихось значних подій з історії Полтавщини, опрацьовували не лише опубліковані джерела книгозбірень, а й збирали матеріали в архівах та музеях міста й області.

Студенти історичного факультету брали участь у наукових конференціях, публікували результати своїх наукових досліджень у наукових збірниках та в періодичній пресі. Так, лише в 1992 році, як засвідчує інститутський науковий збірник «Макаренківські читання» (м. Полтава, 1993), надруковано повідомлення таких студентів історичного факультету, як В. Яновський, І. Кундій, А. Гологуз, С. Борківець, В. Клусович та Ю. Шаповал. Щороку на трьох кафедрах історичного факультету студенти публікували по 7-10 наукових праць.

Нині дослідницька робота студентів концентрується навколо проблемних наукових груп. При п'ятьох кафедрах їх налічується 23 з кількістю учасників 297. Окрім того на кафедрі географії та краєзнавства діють 2 наукові гуртки, де працюють 35 студентів. Кожна кафедра є осередком наукової роботи студентів і забезпечує реалізацію пошукових інтересів науковців-початківців.

Апробацію результати досліджень молодих науковців проходять під час виступів на конференціях, метою яких є залучення студентів до науково-практичної діяльності, стимулювання й підтримка наукової діяльності молоді. Серед конференцій, проведення яких стало традицією для факультету – студентська наукова конференція історичного факультету, Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Правозахисний рух: історія та сучасність», Полтавські студентські наукові читання із всесвітньої історії.

Так, 26 квітня 1998 року 14 студентів зробили повідомлення з актуальних проблем історії краю на Першій науковій студентській конференції історичного факультету, присвяченій 825-річчю міста Полтави. Відтоді на факультеті було проведено 17 таких конференцій, у матеріалах яких щороку публікують результати своїх наукових досліджень понад 70 молодих науковців.

Хороший почин на факультеті зробила кафедра правознавства, яка організувала проведення в 2008-2014 рр. щорічної Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». До збірників матеріалів конференцій увійшли публікації, які відображають погляд студентства на проблемні питання історії правозахисного руху та реалій сучасності щодо реалізації прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Значним здобутком в галузі організації студентської науково-дослідницької роботи стало проведення у березні 2014 року, до 100-ліття

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка кафедрою всесвітньої історії та методики викладання історії Перших Полтавських студентських наукових читань із всесвітньої історії за участю студентів і магістрантів ПНПУ імені В.Г. Короленка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка та Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Усього в роботі цього форуму взяли участь 55 осіб.

Студенти і магістранти історичного факультету також гідно представляють Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка на Всеукраїнських конкурсах і олімпіадах.

Так, у 1992 р. студент В. Клусович на республіканській олімпіаді з історії у Київському педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова в індивідуальному змаганні посів II місце. Там же на олімпіаді в 1996 р. студенти В. Дудка і Л. Подошвелева отримали відповідно дипломи I та II ступеня.

На високому організаційному і науковому рівні пройшла олімпіада на історичному факультеті у 1997 році. Її призерами в інституті стали студенти О. Гресь, О. Коваленко, Ю. Рожко і О. Ященко, а студенти О. Коваленко, Ю. Рожко та О. Ященко на Всеукраїнській олімпіаді з історії у Волинському університеті (м. Луцьк) посіли II загальнокомандне місце.

У 1998 році студент I курсу Д. Каплін посів I місце на VI Всеукраїнській студентській олімпіаді з історії України. На Міжнародній студентській науковій конференції «Історія очима молодих дослідників» була високо оцінена доповідь студентки II курсу Т. Нагорної.

У 2000 році студенти IV курсу О. Лахно та V курсу Р. Марченко взяли участь у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади з історії та методики її викладання (м. Луганськ, квітень 2000 р.). Серед 66 учасників О. Лахно посів 6 місце, а Р. Марченко – 7 місце. Успіхи цих молодих дослідників були відзначені в «Українському історичному журналі»(2000. – №4. – С. 158). 6 місце завоювала студентка М. Богданова на Всеукраїнській студентській олімпіаді з географії та методики її викладання (м. Луцьк, квітень 2000 р.).

На Міжнародній студентській науковій конференції «Велика Вітчизняна війна очима молодих дослідників» (м. Донецьк, жовтень 2000 р.) за найкращу доповідь на тему «Діяльність партизанського загону ім. С. Будьонного на Полтавщині» була відзначена Т. Нагорна.

У 2001 році студент V курсу О.П. Лахно посів на Всеукраїнській студентській олімпіаді з історії в місті Луганську II місце, а студентка IV курсу Л. В. Кнюпа – 7 місце. На Міжнародній студентській конференції з історії народної освіти (м. Київ) студентка V курсу Н.М. Онищенко зайняла II місце. Студентка III курсу Т.В. Нагорна на Міжнародній студентській науковій конференції «Україна в системі міжнародних відносин очима молодих дослідників», що проходила у місті м. Донецьку 19-20 жовтня отримала диплом переможця у своїй науковій секції. Дана студентка також була відзначена Почесною грамотою виконавчого комітету Полтавської міської ради за зайняте II місце в конкурсі науково-публіцистичних проєктів, присвяченому 10-й річниці Незалежності України.

У квітні 2002 року в місті Луцьку на Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності «Географія» команда історичного факультету посіла III командне місце, а студентка О. Сороколат виборола II місце. Студентка V курсу Л. Кнюпа на Всеукраїнській олімпіаді з історії у Кам'янець-Подільську зайняла III місце. На II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Конституційне право» (травень 2002 року) команда історичного факультету серед 130 команд юридичних факультетів зайняла III місце.

Студентка IV курсу Т. В. Нагорна була нагороджена дипломом за I місце у Всеукраїнській студентській науковій конференції «Гуманістичні цінності світових цивілізацій та проблеми сучасного світу», що проходила у м. Кривий Ріг 23-24 квітня 2002 року.

Наукові досягнення та активна громадська робота Т. В. Нагорної були відзначені Почесними грамотами виконавчого комі-

тету Полтавської міської ради (2001 рік) та Полтавської обласної державної адміністрації (2002 рік).

У березні 2003 року команда історичного факультету на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Конституційне право» посіла вже I командне місце, в тому числі студент О. Потапов здобув I особисте місце, О. Кульчій – II і Є. Федоренко – III місце.

У 2004 році студент V курсу І.О. Сердюк на Всеукраїнській олімпіаді з навчальної дисципліни «Методика викладання історії» (м. Переяслав-Хмельницький, квітень 2004 року) виборов 4 місце. Почесними грамотами оргкомітету Всеукраїнської студентської олімпіади з географії (м. Чернівці, квітень 2004 року) були нагороджені студентка V курсу О.С. Швець та студент IV курсу С. М. Шевчук.

У 2005 році студент II курсу Я. Є. Блоха завоював першість у Всеукраїнському етапі Міжнародного конкурсу з української мови і був нагороджений премією Освітньої фундації Петра Яцика (місто Торонто, Канада). На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Роль профспілок у становленні та розвитку соціальної держави в Україні: погляд молоді» (м. Київ, 21-24 березня 2005 року) диплом I ступеня виборов студент V курсу О. О. Штепа. На Всеукраїнській олімпіаді з географії (22-23 березня 2005 року, м. Чернівці) студент V курсу історичного факультету С. М. Шевчук посів 5 місце.

У 2006 році студент III курсу О. Лук'яненко став переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук з напрямку «Політичні науки». Він же нагороджений дипломом за I місце у номінації «наукове дослідження» Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Новітній інтелект України». Студент IV курсу Я. Блоха та студентка III курсу І. Круляк стали лауреатами VII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Я. Є. Блоха був нагороджений грамотою Полтавської об-

ласної ради за активну участь в організації місцевого самоврядування та з нагоди Дня студента.

У 2007 році студент IV курсу Я. Блоха зайняв III місце на Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності «Філософія. Релігієзнавство», яка проходила у Національному університеті «Острозька академія». У номінації «Політичні науки» у II турі олімпіади студент IV курсу В. Нагорний отримав спеціальний диплом. Робота студентів IV курсу Я. Є. Блохи та М. С. Ізюмова «Забезпечення законності і правопорядку в територіальній громаді міста Полтави» була відзначена дипломом III ступеня в конкурсі студентських наукових робіт «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад», заснованому Полтавською обласною радою.

У 2008 році на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії імені Ковальських студент-випускник В. Нагорний за ґрунтовне дослідження в галузі історії України «Юридична природа українсько-московського договору 1654 року: до історіографії проблеми» став переможцем конкурсу, отримав диплом I ступеня і грошову премію. Диплом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії отримав студент V курсу Я. Блоха за дослідження «Соціальна політика гетьмана І.С.Мазепи в 1707-1708 роках у працях істориків української зарубіжної діаспори». Його ж робота «Голодомор 1932-1933. Пам'ять народу» посіла перше місце на Всеукраїнському просвітницько-патріотичному конкурсі «Вчинених дій щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років».

Наукова робота «Проблема підвищення законності і правопорядку в територіальній громаді міста Полтави» студентів V курсу Я. Є. Блохи та М. С. Ізюмова була відзначена дипломом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з юридичних наук (3-4 червня, м. Харків).

Я. Блоха також зайняв перше місце на обласному турі VIII Міжнародного конкурсу з української мови імені П. Яцика.

На творчому турі Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки у травні 2008 року студентка IV курсу Н. П'ятаха здобула диплом за зайняте третє місце. Наукова робота студентки V курсу І. Круляк «Актуальні проблеми вивчення Голодомору 1932-1933 років на Полтавщині» отримала перше місце на обласному конкурсі студентських і учнівських робіт з даної проблематики, яку в жовтні 2008 року проводило Управління освіти та науки Полтавської облдержадміністрації.

У 2009 році на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Філософія, Релігієзнавство», яка відбулася 24-26 березня 2009 року в м. Донецьку, команда історичного факультету посіла I командне місце серед 25 вузів, а студент III курсу І. Загребель-

ний – II індивідуальне місце. Магістрантка С. Шульга отримала диплом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії (м. Херсон, квітень 2009 року) за дослідження «Полтавське губернське земство як прогресивний чинник соціально-економічного розвитку Полтавщини».

Робота І. С. Кругляк «Динаміка рівня політичної активності студентської молоді регіону у 2004-2009 рр.» посіла третє місце на щорічному конкурсі студентських наукових робіт під егідою Полтавської обласної ради «Від студентського самоврядування – до самоврядування громад».

У 2010 році студентка IV курсу В. Морівець отримала диплом I ступеня як переможець у Міжнародному молодіжному конкурсі наукових робіт, який проводився Всеукраїнським благодійним фондом «Україна – Свята Родина» за працю «Полтавська битва і геополітичний вимір сьогодення». Вона ж завоювала заохочувальний диплом на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у місті Херсоні за оригінальність наукового дослідження «Полівасалітетність як засадничий принцип дипломатії Пилипа Орлика».

Грамотою була нагороджена студентка V курсу К. Шабалтій за кращий результат у теоретичному турі Всеукраїнської студентської олімпіади з географії серед педагогічних університетів, що проходила в м. Переяслав-Хмельницький.

Диплом отримав магістрант І. Перенесієнко за перемогу в номінації «Знавець джерелознавства та історіографії» на другому турі олімпіади з історії, що проходила у місті Харкові.

Студентка IV курсу Г. Верменич була нагороджена грамотою за перемогу в II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з культурології в номінації «Знавець історії культури» (м. Вінниця).

У 2011 році студентка V курсу Ю. Безсмертна отримала диплом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у напрямі «Історія» за дослідження «Українські жінки в опозиційному русі 60-х – 80-х років XX століття». Дипломом III ступеня на цьому ж конкурсі було нагороджено студента V курсу Б. Підгорного за роботу «Концентраційні табори у роки Другої світової війни як засіб політики етногеноциду Третього Рейху». Дипломом III ступеня також відзначено у напрямі «Географічні науки» магістрантка М. Титенко.

Дипломів на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у різних номінаціях також удостоїлися студенти О. Сулима, А. Скоряк, магістрантка Т. Лимар. А однією з переможниць на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт на здобуття премії імені Ковальських у галузі українознавства стала студентка V курсу М. Бондаренко.

Студентка К. Пивоварська стала переможцем щорічного літературного конкурсу на здобуття премії ім. М.В. Гоголя (старша вікова група).

У 2012 році студент IV курсу Д. Жмайло став переможцем II туру Всеукраїнської олімпіади з історичних дисциплін у м. Харкові (2-3 квітня 2012 р.) у номінації «Кращий знавець методики викладання історії». Студент II курсу М. Шевчук одержав диплом II ступеня на II турі Всеукраїнської олімпіади «Безпека життєдіяльності» (м. Суми, 26-29 березня 2012 р.). Студентка V курсу Т. Лимар посіла III місце на II турі Всеукраїнської олімпіади з спеціальності «Географія» (м. Київ, 10-13 квітня 2012 р.).

Студентка V курсу М. Максименко отримала диплом за III місце у Міжнародному конкурсу з українознавства для студентів та молодих учених (м. Київ). Тема її роботи «Творча спадщина Василя Верховинця як педагога, етнографа, музикознавця в галузі українознавства».

Студент IV курсу М. Хорольський на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з історії імені Ковальських отримав диплом I ступеня. Тема роботи: «Конфлікти та злочини в українському ранньомодерному містечку (за матеріалами лохвицької ратушної книги 1652-1687 років)».

Наукова робота студенток V курсу А. О. Сень та О. С. Сулими «Археологія симулякрів» відзначена дипломом II ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук за напрямом «Філософські науки».

У 2013 році на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт імені Ковальських студентка II курсу М. Семко отримала диплом III ступеня за роботу «Внесок Василя Григоровича Кричевського у збереження етнографічної спадщини Полтавського краю». Такий же диплом отримала студентка III курсу О. Мусієнко за роботу

«Жінка в судових справах Гетьманщини (за матеріалами «Актів Полтавського городского уряду»).

Студенти III курсу Р. Басенко і М. Коваленко отримали диплом на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з охорони і збереження водних ресурсів «До чистих джерел» за дослідження: «Запобігання виникненню екологічної проблеми струмка: теоретичні шукання та практична реалізація (на прикладі струмка у селі Горбанівка, Полтавський район)» та були нагороджені грамотою Міністерства екології України.

У 2013 році наукова робота аспіранта Т. С. Литвина «Голодомор 1932-1933 рр. на Глобинщині та Решетилівщині» була відзначена дипломом I ступеня у групі аспірантські наукові роботи в Конкурсі наукових аспірантських і студентських робіт з тематики Голодомору з нагоди 80 роковин.

У 2014-2015 н.р. А. Шаповал та К. Тринчук були нагороджені дипломами II ступеня за перемоги в конкурсі студентських наукових робіт на здобуття премії імені Ковальських у галузі українознавства (наукові керівники – доц. Сердюк І.О. та доц. Шаповал Л.І.).

Студент V курсу Р.О. Басенко отримав диплом I ступеня на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт у галузі знань «Гуманітарні науки» зі спеціальності «Історичні науки». Тема роботи «Молодіжна політика ордену єзуїтів у країнах Європи XVI-XVII століть» (науковий керівник – проф. Год Б.В.).

Наукова та громадська робота студентів факультету відзначена також і місцевою владою. Так, студенти Я. Блоха (2008), І. Кругляк (2009), О. Свиридчук (2011) стали лауреатами щорічної міської премії імені В.Г. Короленка у номінації для студентської та творчої молоді «За активну участь у громадському та культурному житті міста».

Нині осередям науково-дослідної роботи студентів факультету є студентське наукове товариство, яке входить до складу загальноуніверситетського СНТ та керується у своїй діяльності окремим положенням (головою товариства до травня 2015 року був студент V курсу Руслан Басенко, а в травні 2015 р. ним став студент III курсу Артем Олефіренко.). Метою СНТ є сприяння розвитку

культурного, наукового, фізичного та духовного життя краю на основі загальнолюдських та специфічно українських цінностей, вироблених протягом століть історичного розвитку.

Факультет дбає і про гідне поповнення студентства за рахунок талановитої учнівської молоді. Як показує практика, саме учні, які брали участь в олімпіадах та конкурсах МАН, у наступному продовжують дослідницьку роботу у складі членів СНТ. Професори Ю. В. Волошин, Б. В. Год, Р. А. Сітарчук, Л. Л. Бабенко, Л. М. Булава та О. П. Єрмак, доценти Я. Є. Блоха, П. Я. Гавриш, Т. П. Демиденко, К. Б. Пивоварська, Л. І. Шаповал, А. П. Шебітченко, старші викладачі Б. М. Безділько, В. О. Рибачук, беруть активну участь у проведенні обласного туру учнівських олімпіад з історії, археології, етнографії, географії, краєзнавства, правознавства, філософії, ведуть активну роботу в системі Малої академії наук. Зокрема, ними постійно здійснюються консультації для учителів-керівників учнівських науково-дослідницьких робіт із міст Полтави, Кременчука, Зіньківського і Карлівського районів, вони ж очолюють відповідні секції при проведенні міського та обласного турів конкурсу МАН, безпосередньо є науковим керівниками і консультантами учнівських робіт.

Виховна та культурно-освітня робота

Історичний факультет здавна славиться своїми традиціями. Це традиції навчання і виховання, дозвілля і етикету, культури і творчості. У відповідності з цим виховний процес на факультеті проходить системно, креативно і впорядковано.

На рубежі тисячоліть на факультеті сформувалася стала структура художньої самодіяльності. Центральним органом, який розробляє, спрямовує і коригує всі творчі заходи студентів, є художня рада факультету, до якої входять культорг факультету, студентський декан, культорги академічних груп, керівники творчих самодіяльних колективів. Очолює цю раду заступник декана з виховної роботи, доцент кафедри всесвітньої історії та методики викладання історії Ю. В. Вільховий, який підконтрольний декану і підзвітний вченій раді факультету. Співпрацює художня рада зі студентським самоврядуванням факультету, яке очолюється студентськими деканами. Упродовж останніх 15 років можна назвати таких студентських деканів як Т. Несторик, Т. Нагорна, Ю. Левченко, Я. Блоха, А. Єрмолаєва, Я. Руденок, М. Сахно.

Завдяки зусиллям художньої ради на історичному факультеті завжди проводяться концерти художньої самодіяльності, творчі конкурси, звіти. Особливої уваги заслуговує робота факультетських культоргів, які мають великий вплив на організацію виховного процесу. Як

правило, це талановиті, творчі та ерудовані студенти. Упродовж останніх років культорганами були В. Василенко, Т. Нагорна, Н. Воронянська, С. Приймак, Н. П'ятаха, М. Яресько, І. Ляскало. Нині культоргом історичного факультету є студент III курсу В. Булик.

Гарною традицією факультету стало проведення концертів художньої самодіяльності: «Знайомтесь – I курс» (у вересні), до «Дня вчителя» (у жовтні), до «Дня студента» (у листопаді), «Новорічний дарунок» (у грудні), «Педагогічний екватор» (у лютому), до «Міжнародного жіночого Дня 8 березня» (у березні), «За 100 днів до наказу» (у квітні), «Зірки істфаку» (у квітні). Ці заходи на факультеті проходять щороку. Крім того, колективи «Чебрець», «Тисяча років музики», «Черемшина», «Фабула» щороку, у травні, виступають зі звітними концертами.

В останні роки в університеті почали проводитися змагальні конкурси між факультетами: «Студент року», «Містер університет», «Міс університет». Студенти історичного факультету активно долучалися до цих конкурсів, неодноразово виборюючи перші (О. Юровська, А. Кадук, С. Приймак, М. Лихман) та другі (О. Рець, В. Тягло, І. Зінченко) місця серед 7 факультетів.

На історичному факультеті студенти об'єднані у 24 академгрупи (5 – на I курсі, 4 – на II-му курсі, 4 – на III-му курсі, 6 – на IV-му, 4 – на V-му). Усі куратори працюють згідно з планами виховної роботи, регулярно звітують про свою діяльність на засіданнях ради факультету, кафедр. Особливо варто відзначити досвідчених вихователів студентства професорів кафедри історії України Л.Л. Бабенко та О.П. Єрмака, доцентів Т.В. Тронько, Л.М. Кушнір, Т.П. Демиденко, Н.Я. Цехмістро, О.М. Мащенко, Л.П. Вішнікіну, Ю.В. Вільхового, Н.В. Бесєдіну, Н.В. Год, І.І. Діптан, К.Б. Пивоварську, В.М. Вакуліну, О.А. Федія, А.А. Шуканову, Л.І. Шаповал, О.В. Коваленко, С.М. Шевчука, К.В. Лобач, Л.А. Усанову, І.О. Сердюка, старших викладачів Д.І. Слободянюка, Л.М. Швеця. Спільно з художньою радою куратори академгруп здійснюють патріотичне, естетичне, фізичне та правове виховання студентів, ініціюють їхню участь у різноманітних громадських і культурних заходах ПНПУ та міста Полтави.

Усі куратори працюють згідно з планами виховної роботи, регулярно звітують про свою діяльність на засіданнях ради факультету, кафедр. При цьому аналізувалися такі аспекти роботи, як згуртування студентського колективу, контроль за дотриманням правил проживання студентів у гуртожитку, контакти з батьками, участь у підготовці та проведенні Тижня факультету, екскурсійна робота тощо. Більшість кураторів відповідально і серйозно ставляться до виконання своїх обов'язків.

Студенти I курсу, ще у статусі абітурієнтів, під час співбесіди з факультетською експертною комісією тестуються на наявність творчих здібностей (прослуховування вокалістів, декламаторів, музикантів). У складі факультетської експертної комісії є заступник декана з виховної роботи, керівники колективів художньої самодіяльності, які виявляють і фіксують форми участі майбутніх першокурсників у громадській роботі, художній самодіяльності, спортивних секціях. Ця інформація акумулюється в деканаті і стає в нагоді студентському самоврядуванню, кураторам в роботі з першокурсниками.

З перших днів навчання студенти залучаються до факультетських та університетських колективів художньої самодіяльності. Так, у фольклорно-пісенному гурті «Чебрець» з 20 учасників 12 (понад 50%) – першокурсники і другокурсники. Усього в колективах художньої самодіяльності постійно беруть участь понад 60 осіб, епізодично – значно більше.

Батьківські збори проводяться на факультеті щорічно у листопаді-грудні, після першої міжсесійної атестації першокурсників. Крім працівників деканату і кураторів, у зборах беруть участь викладачі, які працюють на I курсі. Цього дня батьки також мають змогу відвідати гуртожиток №1, де влаштовується День відкритих дверей, поспілкуватися з адміністрацією факультету, викладачами, кураторами.

Студенти-першокурсники нарівні з рештою беруть активну участь у громадській роботі через органи самоврядування, профспілкову діяльність, колективи художньої самодіяльності, роботу в позауніверситетських молодіжних, волонтерських об'єднаннях.

Активним і дієвим засобом естетичного виховання студентів є їхня участь у колективах художньої самодіяльності. Зокрема, університетських – народному хорі «Калина», факультетських – пісенно-фольклорному гурті «Чебрець», пісенно-фольклорному гурті «Черемшина», вокальному ансамблі «Тисяча років музики», історичному драматичному театрі «Фабула». Два факультетських колективи – «Чебрець» (художній керівник – Л. Співак) і «Тисяча років музики» (художній керівник – І.Цебрій) мають високе звання «народних». Упродовж 1997-2003 років існував камерний симфонічний оркестр (керів-

**Команда КВК історичного факультету
«Кип'яток» (2014 рік)**

ник – О.Абрамов). Крім того, на факультеті діє команда КВК, команда художньо-спортивної аеробіки, яку з 2003 року послідовно очолювали студенти І. Шерстюк, С. Шульга, Ю. Бербелюк.

Лише за останні десять років (з 2004 року) можна виділити студентів, які склали потужне творче ядро, мали великий художній потенціал. Серед них слід виділити: О. Реця, А. Кадука, В. Чернягу, С. Приймак, М. Яресько, В. Домненко, Я. Прокопенка, С. Куця, М. Войта, І. Малюк, К. Чорного, Н. Вовколупову, Н. П'ятаху, Я. Волощенко, С. Кагадія, В. Артамонова, В. Винника, О. Саражин, А. Гусаренко, К. Діденко, К. Демченко, А. Закаблук, І. Кахнія, В. Тягла, І. Ляскала, А. Костенка, В. Сушка, М. Замулу, М. Лихмана, І. Виноградова, О. Марченка, Д. Юрченка, І. Калюжного, І. Фастова, В. Литвин, І. Холодінову, Н. Коршак, В. Замулу, А. Погорецьку, І. Лисенка, К. Тринчук, А. Яненко, М. Нестеренко, Л. Горошко, В. Хрептака, Б. Недяка, Д. Іванішина, С. Мошенка, Д. Азізбекяна.

Безпосередньо виховним процесом упродовж останніх років керують заступники декана з виховної роботи доценти Т.П. Демиденко та Ю.В. Вільховий. Їхній творчий тандем уже 17 років має великий вплив на художньо-естетичний та патріотичний розвиток факультету. Значну допомогу у цьому процесі надавали молоді викладачі та аспіранти факультету О.А. Гура, Л.М. Швець, Н.О. Воронянська, Т.О. Лахач.

Заступники декана з виховної роботи безпосередньо працюють зі студентським активом факультету – студентським деканом М. Сахно, культургом В. Буликом, профоргом М. Головченко, старостою гуртожитку №1 С. Коряком. За ініціативою активу студенти історичного факультету брали участь у Всеукраїнській акції «Запали свічку» (до 75-річчя трагедії Голодомору 1932-1933 років), а також у театралізованих заходах, присвячених 300-літтю Полтавської битви.

Добре налагоджена на факультеті волонтерська й соціальна робота студентів, скоординована обласними, міськими та університетськими центрами «Волонтер року», «Світло надії», «Акорд», «Рука допомоги» та інших. У рамках цих акцій студенти-історики брали участь у ряді традиційних заходів:

За підтримки Товариства Червоного хреста України, у рамках волонтерської акції «Від серця до серця» та «З вірою в серці» двічі на рік студенти факультету здають донорську кров й активно долучаються до благодійних пробігів.

Акція «Діти – Дітям», флеш-моби «Подаруй щастя дитині», «Зроби світ кольоровим» та численні благодійні студентські ярмарки дозволяють збирати речі та кошти для дітей-сиріт, безхатченків, малоза-

безпечених сімей і пацієнтів онкогематологічного відділення міської клінічної лікарні.

Щорічні екологічні проекти «Охорона водоймищ Полтави», «Зроби Україну чистою» дозволяють щовесни облаштовувати не лише територію прилеглу до університету, а й місто. Зокрема, зусиллями студентів прибираються площа Співочого поля Марусі Чурай, Алея журналістів, а також музей В.Г. Короленка.

Керує волонтерським сектором факультету студентка V курсу А. Бабич.

Паралельно із студентською громадською діяльністю активну участь у профспілковій, волонтерській та соціальній роботі беруть викладачі історичного факультету. Вони активно долучаються до багатьох громадських ініціатив, як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Більшість із них були і є членами профспілкового комітету, авторами соціальних проектів, співorganizаторами благодійних акцій, учасниками різних спортивних змагань, виступів на багатьох телерадіопрограмах компанії «Лтава», однодумцями у масовій, виховній і організаторській роботі студентства тощо.

Дуже популярними є колективні перегляди спектаклів у Полтавському обласному музично-драматичному театрі імені М. В. Гоголя. Кожне відвідування театру з вдячністю сприймається студентами, особливо активно – першокурсниками. Як певне досягнення, зазначимо, що вже впродовж 3-4 років на факультеті сформувався і поступово зростає осередок шанувальників класичної музики, для яких влаштовуються спільні відвідування виступів як філармонійних концертів, так і симфонічного оркестру під керівництвом народного артиста України В. Скакуна.

Окрасою факультету є колективи художньої самодіяльності. Про них варто сказати окремо. Камерний вокальний ансамбль «Тисяча років музики» був створений у листопаді 1988 року за ініціативою декана історичного факультету А. П. Шибітченко. До його першого складу ввійшли студенти та викладачі факультету. За 26 років творчої роботи ансамбль став широко відомим у місті завдяки систематичній концертній діяльності. Ансамбль має постійне коло слухачів серед полтавських шанувальників мистецтва.

**Народний камерний вокальний ансамбль
«Тисяча років музики»
(художній керівник І. В. Цєбрій)**

Однак, головним завданням діяльності колективу є естетичне виховання студентської молоді факультету, підготовка музично-історичних програм, спрямованих на формування художніх смаків, розуміння культурно-історичних епох і мистецьких стилів.

Камерний вокальний ансамбль «Тисяча років музики» був неодноразовим дипломантом і лауреатом міжнародних конкурсів духовної хорової музики, серед яких мав диплом V-го ступеня X-го Міжнародного конкурсу «Могутний Божа» (м. Могилев, Білорусь, 2002), диплом II-го ступеня III-го Міжнародного конкурсу «Catholicos music» (м. Київ, 2005). Ансамбль був дипломантом VIII-го, IX-го, X-го конкурсів православної духовної музики «Від Різдва до Різдва» у м. Дніпропетровську. 2005 року ансамбль став лауреатом даного конкурсу. У травні 2007 року ансамбль отримав диплом III-го ступеня Міжнародного конкурсу «Наддніпрянські пасхальні піснеспиви», а соліст ансамблю Федір Губачов став здобувачем Гран-прі вказаного конкурсу у номінації «Кращий соліст». Він також був нагороджений дипломами й грамотами інших номінацій регіонального значення. У квітні 2007 року ансамблю було присвоєно звання «народного» колективу.

Упродовж 2008-2009 років ансамбль виступив з кількома новими концертними програмами, в числі яких – концертна постановка опери Джузеппе Верді «Аїда», виконання 4-ї Григоріанської меси, ювілейний концерт, присвячений 20-літтю колективу. За 26 років діяльності колективу головними його здобутками стали спільний виступ з уповноваженим послом Франції в Україні Доменіком Шассаром та концерт ансамблю в французькому посольстві (1996), а також виступи з провідними зарубіжними співаками – Кейт Годдарт (Метрополітен-опера, США, 1995), Оленою Губіною (Камерний оперний театр Бориса Покровського, Москва, 1998), Георгієм Вигодським (Новоєрусалимська опера, 2002).

Нині склад народного камерного вокального ансамблю «Тисяча років музики» нараховує 10 виконавців. Репертуар колективу відзначається різноманітністю жанрів. Значну його частину складають хорові й вокальні твори західноєвропейського Середньовіччя. Тому ансамбль і має таку назву – «Тисяча років музики». Окрім світської й духовної середньовічної музики, до репертуару колективу входять українські народні пісні, твори вітчизняної класики, оперні хори та класичний джаз.

У стінах університету і за його межами ансамбль має коло постійних шанувальників, систематично виступає з новими програмами, які завжди чекають жителі нашого міста. На протязі 26 років постійної діяльності ансамбль дав місту близько 300 концертів, не враховуючи виїзних і конкурсно-фестивальних виступів. Пропагуючи твори сві-

тової класики, ансамбль веде велику просвітницьку діяльність по вихованню студентської молоді, має своє творче обличчя і мистецький стиль виконання.

У 2012 році ансамбль став лауреатом першого ступеня Міжнародного фестивалю-конкурсу «Життя-світло-любов» (Полтава-Мюнхен,), у 2013 році – лауреатом фестивалю «Небесні перевесла».

Чоловічий пісенно-фольклорний гурт «Чебрець» було створено у вересні 1998 року за ініціативи декана історичного факультету доцента Б. В. Гола. За задумом цей колектив мав об'єднувати викладачів і студентів, бути мобільною творчою одиницею, візитною карткою історичного факультету. До першого складу колективу ввійшли викладачі М. О. Герасименко (доцент, Заслужений працівник культури України), Ю. В. Вільховий (асистент, заступник декана з виховної роботи) та студенти Л. Швець, Ю. Радченко, М. Петренко, Ю. Семенчук, П. Присяжнюк, В. Несен, С. Лисяк, О. Кудь. Керівником нового колективу став випускник історичного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент О.А. Лавріненко. Тодішній декан факультету Б.В. Год регулярно відвідував репетиції, контролював і усіляко заохочував студентів.

Менш ніж за п'ять років «Чебрець» став знаним у місті й області гуртом. За пропаганду української пісні, активну участь у вихованні студентської молоді на національних традиціях учасники колективу нагороджені Почесними грамотами Полтавської обласної державної адміністрації, дипломом учасника обласного огляду художньої самодіяльності, присвяченого десятій річниці незалежності України. «Чебрець» – активний учасник різноманітних факультетських та університетських заходів. Його регулярно запрошують на чисельні міські та обласні урочистості. Неодноразово колектив виступав на сценах обласного драмтеатру імені М. Гоголя, палацу дозвілля «Листопад», міського будинку культури тощо. Колектив здійснює регулярні поїздки

**Народний чоловічий пісенно-фольклорний гурт «Чебрець»
(художній керівник – Л. А. Співак, громадський директор – Ю. В. Вільховий)
та жіночий вокальний гурт «Черемшина»**

містами та селами Полтавської області, а також виступав у м. Києві. Репертуар «Чебреця» складають як українські народні пісні (козацькі, ліричні, патріотичні, серед яких домінує полтавська тематика), так і твори сучасних композиторів. Загальний репертуар «Чебреця» налічує близько 70 творів. Склад колективу регулярно поповнюється студентами першого курсу. Упродовж 16 років існування школу «Чебреця» пройшло дуже багато студентів-істориків. Деякі з них (Л. Швець, М. Лихман, С. Степаненко, Н. Воронянська, О. Кульчій) стали викладачами. Солісти гурту М. Герасименко, П. Присяжнюк, Ю. Радченко, В. Несен, О. Рець, М. Лихман, С. Куць відомі далеко за межами університету і Полтави. Зараз у «Чебреці» співають 25 студентів.

У різні роки колектив очолювали: О. А. Лавріненко (1998-2002), М. С. Савченко (2002-2004). З 2004 року «Чебрець» очолює Л. А. Співак. З 2002 року громадським директором гурту є доцент Ю. В. Вільховий. Колектив неодноразово ставав лауреатом популярних пісенних конкурсів і фестивалів «Молоді таланти Полтавщини» (Полтава, 2000), «Грими, лунай, могутня пісне» (Київ, 2003), «Барви Полтавщини» (Полтава, 2005), «Журавлиний ключ 2008» (Полтава, 2008) «Журавлиний ключ 2009» (Полтава, 2009) та ін. «Чебрець» щорічно (з 1999 року) бере участь у традиційних університетських художніх звітах «Студентська весна». За багаторічну творчу діяльність, популяризацію традицій народної культури і мистецтва у грудні 2006 року колектив отримав почесне звання «народного». Останнім часом «Чебрець» часто дає концертні програми з профорієнтаційною метою.

Серед нинішнього складу слід особливо відзначити О. Сушка, А. Костенка, Б. Недяка, І. Калюжного, І. Фастова, В. Замулу, В. Мазура, В. Хрептака, Д. Азізбекяна, Р. Ритченка, А. Сергієнка.

Жіночий вокальний гурт історичного факультету «Черемшина» було створено восени 2007 року. Цей колектив виник на базі жіночого пісенного квартету (дівчата були солістками гурту «Чебрець»). Це наймолодший колектив на факультеті. У своїй творчій діяльності ансамбль споріднений з гуртом «Чебрець», проте є самостійною організаційною одиницею. Художнім керівником «Черемшини» є Л. А. Співак, а його помічником і директором ансамблю – Ю.В. Вільховий. «Черемшина» взяла участь в ряді факультетських та університетських концертів. Її репертуар складає вже близько 15 творів. У колективі співають 20 дівчат. Серед фундаторів слід виділити Н. П'ятаху, В. Домненко, М. Ярьсько, А. Делендик, С. Неїжборщ, А. Закаблук, Я. Прокопенко. Серед нинішнього складу варто виокремити В. Литвин, Н. Коршак, І. Холодінову, А. Погорецьку, К. Тринчук, А. Мелконян, М. Кальник, С. Тимченко, Ж. Авраменко.

Студентський аматорський театр «Фабула» був створений на початку березня 2006 року. Художнім керівником театру є професор кафедри всесвітньої історії та методики викладання історії І. В. Цебрій. Його перший виступ відбувся 12 квітня 2006 року під час Тижня історичного факультету, коли студентам і викладачам були показані фрагменти з середньовічних драматичних творів та імпровізована сценка «Таверна Чорний баран», присвячена великому французькому поету XV століття Франсуа Війону. Упродовж 2006-2007 років активна і творча робота театру принесла нові здобутки. Представивши на Всеукраїнському конкурсі студентського театрального мистецтва «Мельпомена-2006» (Дніпропетровськ-Павлоград, 2006) трагедію Бенджаміна Джонсона «Тричі перепливти Темзу», театр одержав три відзнаки: диплом лауреата III ступеня з номінації «За кращий акторський ансамбль і режисуру», диплом I ступеня з номінації «За краще музичне оформлення драматичного твору». Актор театру Олег Федюн (студент V-го курсу) став лауреатом II ступеня з номінації «Кращий актор класичного жанру».

До Тижня факультету 2007 року театром були підготовлені уривки з художніх творів історичної тематики: «Легенда про Атлантиду» (за мотивами роману Олеся Бердника «Подвиг Вайвасвати»), «Симпозіум у царя Олександра» (за романом Івана Єфремова «Таїс Афінська») та фрагмент з комедії Карла Гольдоні «Мірандоліна».

Останньою виставою театру стала історична драма-епопея чеського драматурга XIX століття Владислава Пандича «Нехай не зникне княжий під», присвячена трагічним подіям чеської історії останнього року X-го століття.

Театр «Фабула» представив цю виставу в Галереї мистецтв, а також виступив з нею на Міжнародному науково-практичному семінарі «Педагогічна майстерність у дискурсі театральної творчості» (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 29 травня 2007 року). П'єса отримала високу оцінку учасників конференції, які впродовж години спілкувалися з юними акторами, не бажаючи їх відпускати. Окрім того, на конференції з доповідями виступили студенти V-го курсу Віталій Мірошніченко та Олег Федюн.

На початку 2008 року театр «Фабула» взяв участь у Всеукраїнському конкурсі театрального мистецтва «Золота пектораль-2008» (Полтава) студентських колективів із вищів мистецького спрямування, де увазі журі конкурсу було представлено п'єсу англійського драматурга XIX століття Джозефа Роуслі «Гастінгс» (історичні події норманського завоювання Англії, XI століття). Колектив не належав до

вузів мистецького спрямування, однак отримав звання лауреатів першого ступеня серед 64 мистецьких колективів.

Завершили театральний сезон 2007/2008 навчального року п'єсою єврейського драматурга початку ХХ століття Б. Грумберга «Остання любов Соломона» (Ізраїльсько-іудейське царство, Х століття до нашої ери), яка завоювала любов глядачів різних вікових категорій – від студентів до пенсіонерів.

Останньою серйозною подією в житті театру була участь у Міжнародному конкурсі театрального мистецтва «Театральні горизонти-2008» (м. Київ, листопад, 2008), куди повезли історичну драму болгарського драматурга Б. Калайкова «Хан Аспарух». Ця п'єса знайомить глядача зі складною, трагічною долею засновника Болгарської держави (681 рік) правителем, котрий прожив усього 34 роки та за короткий термін свого правління зміг об'єднати тюркських булгар зі слов'янськими родами, тричі розбити непереможну візантійську армію та побудувати на Балканах 12 міст-фортець. Театр за цю п'єсу отримав диплом II ступеня.

У вересні 2009 року в зв'язку з 240-річницею від народження І.П. Котляревського виступили на заходах міста з виставою «Перша любов Котляревського».

Головна тематика вистав театру – події епохи середньовіччя, проте, час від часу актори грають у виставах, що зображають добу Античності, Відродження, ХІХ та ХХ століть. Серед останніх вистав театру викоремимо «Він пришов» (Дж. Прістлі) (2009), «Постріл у Голлівуді» (2010), «Коли єпископу вклонявся Папа Римський» (А. Реале) (2010), «Графиня Водзинська» (Ж. Дюфур) (2010), «Орфей великого Неаполя» (А. Різе) (2011), «Вибачте, Ви помилилися номером» (Л. Флетчер) (2012), «Дініш Лаврадор» (Р. М. Підаль) (2012), «Мазепа і Станіслав» (Р. М. Підаль) (2013).

Студентський аматорський театр «Фабула». Вистава «Таверна Чорний баран» (2006 рік)

Студентський аматорський театр «Фабула». Вистава «Мазепа і Станіслав» (2013 рік)

У 2013 році театр був відзначений дипломом II ступеня Міжнародного конкурсу «Театральні горизонти 2013» та дипломом II ступеня за найкращий акторський дует П. Баранця та О. Лук'яненка Міжнародного конкурсу «Театральні горизонти 2013».

У 2014 році керівник театру проф. І.В. Цебрій була відзначена дипломом II ступеня

за найкращу режисуру Всеукраїнського конкурсу театального мистецтва «Слобожанська фантазія-2014» (м. Суми) та дипломом II ступеня за найкращу режисуру першого туру Всеукраїнського конкурсу театального мистецтва «Рампа-2014» (м. Дніпропетровськ).

Займаються викладачі факультету і розвитком інтелектуальних здібностей студентів. Так, у 2012 році доцент кафедри філософії Я.Є. Блоха став ініціатором створення команди «Вендета», яка в турнірі серед команд вищих навчальних закладів м. Полтава з інтелектуальної гри «Брейн-ринг» у 2012 р. виборола II, у 2013 р. – I місце. До складу команди увійшли студенти історичного факультету Юрій Калініченко, Віталій Глухота та Віталій Демочко (група Г-34), магістрант Андрій Сапронов, а також аспірант кафедри філософії Тимур Литвин.

20 листопада 2014 року у складі студентів історичного факультету групи Станіслава Жукова, Віталія Демочка, Віталія Глухоти, Юрія Калініченка команда Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, зайняли I місце в турнірі з інтелектуальної гри «Брейн-ринг» з нагоди

Команда «Вендета» ПНПУ імені В. Г. Короленка на регіональному півфіналі Всеукраїнського чемпіонату з брейн-рингу (2015 рік)

Команда «Вендета» ПНПУ імені В. Г. Короленка (2014 рік)

200-річчя від дня народження Тараса Шевченка серед команд вищих навчальних закладів м. Полтава.

17 травня 2015 року команда Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка у складі студентів історичного факультету Дмитра Лободи, Максима Михайлика, Станіслава Пантелея, Олега

Остапенка, Олександра Тарана, Дарії Чуприни, зайняла II місце в регіональному півфіналі Всеукраїнського чемпіонату з брейн-рингу від Представництва ЄС в Україні (м. Кіровоград).

Серед доволі різноманітних форм виховної роботи у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка однією з найочікуваніших, найнасиченіших і найулюбленіших студентами є, безперечно, Тижні факультетів. Цікавий досвід організації і проведення цієї масової форми позааудиторної роботи накопичений на одному з найстаріших факультетів університету – історичному.

Оскільки Тижні факультетів належать до традиційних в університеті заходів, склалися вже випробувані і перевірені часом форми роботи, що віддзеркалюють обличчя кожного факультету.

Як правило, перший і всі наступні дні таких Тижнів розпочинаються з конкурсного огляду фотогазет академгруп I-V курсів. Кожного ранку студенти факультету поспішають до фойє, де на них чекають все нові й нові представлення академгруп, кожна з яких намагалася різноманітними засобами – прозою, поезією, гумором, карикатурою, шаржем, фотоінформацією – створити неповторний і оригінальний колективний портрет свого студентського колективу. Газети віддзеркалюють різні сторони життя академгруп – навчання, подорожі, археологічну та педагогічну практики, спілкування з кураторами, сесійні випробовування тощо. Під кінець проведення Тижня фойє прикрашають 20 фотогазет, котрі представляють усі академгрупи факультету і являли собою своєрідний репортаж про будні і свята істфаку.

Кожна кафедра факультету проводить певний захід (відповідно до профілю). Узагалі заходи художньо-естетичного спрямування традиційно посідають значне місце у програмі тижня історичного факультету. При цьому максимально враховуються різні смаки та вподобання студентства, популяризується і класична, і народна, і поп-музика.

Художня програма випускників історичного факультету
«Сто днів до наказу» (2013, 2014 роки)

Починаючи з 1999/2000 навчального року, до програми Тижня факультету роблять свій оригінальний внесок п'ятикурсники, які започаткували традицію своєрідного останнього дзвінка. Це проходить у вигляді розважального шоу «За сто днів до наказу» (приблизно стільки часу до випускного вечора залишається у п'ятикурсників на час проведення Тижня факультету). Зал, як правило, не поміщає навіть половини бажаючих побачити це дійство, гучно вітає оплесками різні номери програми. На сцені лунають і слова подяки викладачам, і поради та напутні слова першокурсникам, і мрії та плани на майбутнє. Усі, хто побачив це супершоу, отримують велике задоволення, а п'ятикурсники – могутній позитивний емоційний заряд напередодні семестрових та державних іспитів.

Гала-концерт «Зірки істфаку», традиційно завершуючи культурну програму Тижня факультету, являє собою звіт студентської самодіяльності і водночас вручення нагород у багатьох номінаціях, перелік яких щорічно частково оновлюється. На цих урочистих зібраннях вручаються почесні грамоти студентам, які перемогли в номінаціях: «За громадську роботу на факультеті», «За наукові досягнення», «За спортивні досягнення», «За популяризацію традицій народної творчості, культури і мистецтва», «За успіхи у навчанні», «Конкурс на найкращу кімнату в гуртожитку» тощо.

Безперечно, розважальні програми становлять важливу, та далеко не єдину частину запланованих заходів. На високому рівні, за активної участі студентів проходять фахові змагання першокурсників з географії та всесвітньої історії («Брейн-ринг»), історії України («Перший мільйон»), засідання студентського наукового гуртка, на якому в обговоренні проблем беруть участь не тільки студенти, але й викладачі, аспіранти, докторанти факультету. Останній день Тижня факультету традиційно проводиться як День науки і відзначається презентацією збірки студентських наукових робіт та проведенням студентської наукової конференції.

Гала-концерт «Зірки істфаку» (2009, 2014 роки)

До традиційних заходів Тижня слід віднести також щорічні виставки-конкурси виготовленої студентами наочності «Майбутні вчителі – школі», експозицію живописних творів студентів і викладачів, виставки «Світ наших захоплень». Усе більше закоханих у поезію істориків збирає започаткована на факультеті «Поетична світлиця», в якій і студенти, і викладачі читають і обговорюють власні вірші.

Перебіг подій на факультеті, їх оцінку, відгуки учасників висвітлює газета історичного факультету «Історик». Газета стала невід'ємною частиною життя факультету, користується великою популярністю, кожний її номер віддзеркалює найактуальніші проблеми сьогодення.

Варто зазначити, що не тільки кожний захід Тижня факультету, але й усі важливі, цікаві, непересічні події на факультеті фіксуються відеокамерою, а відзнятий матеріал служить основою для народження у «Творчій майстерні» істориків фільмів, відеолітопису з життя факультету. З особливим хвилюванням і вдячністю переглядають сюжети цієї відеоісторії колишні випускники факультету, живий зв'язок з якими завжди підтримується в університеті.

Таким чином, навіть далеко не повна характеристика виховних заходів Тижня історичного факультету як традиційної форми огляду його досягнень у різних сферах життя, виявлення потенційних можливостей, творчих здібностей, переконує, на наш погляд, у високій ефективності такої практики виховної роботи.

Факультет плідно співпрацює з місцевими органами управління освітою. Так, до програми Тижнів історичного факультету неодноразово був включений такий захід, як День кар'єри для студентів IV-V курсів та магістрантів, який передбачає низку зустрічей із працівника-

ми міського, обласного управління освіти і науки з метою допомогти випускникам у працевлаштуванні.

У гуртожитку №1, де мешкають студенти історичного факультету, працює студентська рада гуртожитку. Варто визначити сумлінну роботу старост гуртожитку Н. Москаленко, С. Ляшука, А. Костенка.

Серед мешканців гуртожитку проводяться конкурси на кращі кімнати. Особлива увага приділяється роботі зі студентами першого курсу, що включає питання організації побуту, дозвілля, дотримання правил співжиття тощо. Щомісяця в гуртожитку здійснюються комплексні рейди-перевірки санітарного стану кімнат, дотримання правил проживання. Для вивчення думок мешканців гуртожитку №1 щодо умов їхнього проживання, організації дозвілля проводиться анкетування студентів, результати якого обговорюються на раді факультету.

Таким чином, навіть далеко не повна характеристика виховних заходів на історичному факультеті переконує, на наш погляд, у їх високій ефективності, перспективності з огляду на різноманітність, різновекторність засобів виховного впливу на студентів, відсутність регламентації, гнучкість, динамізм, потенціал оновлення й удосконалення.

Фізкультура і спорт на факультеті

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка є осередком культурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи серед студентської молоді на Полтавщині. Випускниками навчального закладу є провідні спортсмени, відомі не лише на всеукраїнському, але й європейському рівнях: Юрій Чебан став олімпійським чемпіоном XXX Олімпійських ігор в Лондоні та бронзовим призером XXIX Олімпійських ігор у Пекіні з веслування на каное, Альона Бербасова – чемпіонка Європи, учасниця Всесвітньої Універсиади в Таїланді з плавання, учасниця і фіналістка Чемпіонату світу з водних видів спорту в Римі в 2009 році на відкритій воді. Голкіпер національної збірної України з футболу Андрій П'ятов теж є випускником університету.

Історичний факультет має свої славні спортивні традиції з часу його створення. Традиційною упродовж десятиліть є спартакіада між студентами з ігрових видів спорту та єдиноборств. Історики завжди найкраще виступали в турнірах з волейболу та футболу, різних видах ритмічної гімнастики й аеробіки. Сильними є збірні команди першого курсу з настільного тенісу, легкої атлетики.

Студенти історичного факультету є активними учасниками іменних турнірів на призи ректора Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка професора М. І. Степаненка

з волейболу серед чоловічих команд, який вони завоювали у 2009 та 2014 роках, у 2010 році зайняли II місце.

Великої популярності серед студентів історичного факультету набули футбольні турніри на призи ректора університету. Упродовж декількох останніх турнірів з міні-футболу хлопці традиційно посідають призові місця, поступаючись у фіналі змагань лише збірній команді факультету фізичного виховання.

Цей вид спорту підтримується деканом історичного факультету професором П. А. Кравченком, який сприяє розвитку та популяризації ігрових видів спорту в університеті.

У рамках низки заходів Тижня історичного факультету обов'язковим і найбільш улюбленим студентами є турнір з міні-футболу на призи декана. Його учасники – збірні команди не лише всіх курсів факультету, але й окремих академічних груп.

Студенти історичного факультету є членами збірних команд університету. Вони беруть участь у змаганнях з футболу, волейболу, баскетболу, гандболу, ініційованих фізкультурно-спортивним товариством «Спорт для всіх» між студентами, які проживають у гуртожитках вищів Полтавської області.

Окремим напрямом діяльності спортивного клубу університету є розвиток різних видів аеробічної гімнастики, степ-аеробіки, футболу. З року в рік зростає професійна майстерність дівчат-черлідерів, які захищають честь факультету у відкритому кубку з черліденгу на призи ректора. Яскраві костюми, оригінальні композиції, вдале музичне оформлення забезпечується завдяки ініціативності тренера команди, підтримці декана факультету, зацікавленості самих студенток. До святкування Дня працівника фізичної культури та спорту найбільш активно долучається й історичний факультет, оскільки у святкових змаганнях студенти представлені в усіх видах спорту, які пропонуються.

Збірна команда викладачів факультету з волейболу, яка виборола першість у загальноуніверситетських змаганнях 2014 року

Чоловіча команда факультету з міні-футболу

Всесвітній день туризму щоосені кожного навчального року проводиться його відзначенням на загальноуніверситетському та факультетському рівнях. Так, завдяки активній роботі заступника декана фізичного виховання зі спортивно-масової роботи старшого викладача С. Д. Гостіщева студенти II-III курсів проводять туристичний зліт з «Веселими стартами», туристичними естафетами, змаганнями з техніки пішохідного туризму. Студенти вдосконалюють не лише свої уміння та навички у сфері туризму, але цікаво й насичено проводять час, готуючись до конкурсів кращої туристичної пісні, конкурсу найсмачнішої туристичної каші.

Свій приклад спортивно-масової роботи демонструє професорсько-викладацький склад історичного факультету, який залучається до організованих факультетом фізичного виховання секційних занять для викладачів з плавання, волейболу, аеробіки, йоги.

Викладачі постійно відвідують тренажерний і гімнастичний зали спортивного корпусу, майданчик зі штучним покриттям, зал кікбоксингу та єдиноборств.

У 2008-2010 роках збірна команда викладачів та аспірантів історичного факультету була переможцем традиційної спартакіади між професорсько-викладацьким складом університету «Бадьорість та здоров'я», організованої профспілковим комітетом університету. Викладачі захищають честь університету на аналогічній обласній спартакіаді, що кожної зими проводиться у місті Кременчук.

З ініціативи викладачів кафедри фізичної культури та здоров'я для дозвілля студентів відкрито 17 секцій з легкої атлетики, плавання, боксу, кікбоксингу, дзюдо, самбо, вільної боротьби, пауерліфтингу, аеробічної гімнастики, баскетболу, футболу, волейболу, гандболу та інших видів спорту. У них із задоволенням тренуються студенти історичного факультету, загартовуючи там своє здоров'я, підвищуючи спортивну майстерність.